STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Antikos filosofija	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojanti: doc. dr. Aistė Čelkytė **Kitas (-i):** j. asist. Simonas Baliukonis	Filologijos fakulteto, Klasikinės filologijos katedra Universiteto g. 5, LT-01513 Vilnius

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	Pasirenkamasis

Įgyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Auditorinis ir savarankiškas darbas	Pavasario semestras	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: Nėra	**Gretutiniai reikalavimai (jei yra):** Nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	133	48	85

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos		
Išnagrinėti Antikos filosofiją, jos šaltinius, pagrindines sąvokas, problemas ir teorijas; lavinti studentų gebėjimus rekonstruoti, analizuoti ir kritiškai įvertinti pamatinių Antikos filosofijos veikalų argumentus ir idėjas; suteikti konceptualinius įrankius ir lavinti praktinio skaitymo įgūdžius savarankiškoms Antikos filosofinių kūrinių studijoms; ugdyti studentų gebėjimą dirbti su naujausia kritine literatūra ir kūrybiškai taikyti jos atradimus analizuojant Antikos filosofijos veikalus, kelti probleminius klausimus, prisiimti atsakomybę už savo veiklos rezultatus.		
Dalyko (modulio) studijų siekiniai	**Studijų metodai**	**Vertinimo metodai**
Studentai - gebės nagrinėti su Antikos filosofiją, jos šaltinius, pagrindines sąvokas, problemas ir teorijas.	Probleminis dėstymas, aktyvaus mokymosi metodai (diskusija seminare, individualūs klausimai seminaruose), savarankiškas skaitymas.	Rašto darbas, dalyvavimas seminaro diskusijoje, egzaminas.
-gebės rekonstruoti, analizuoti ir kritiškai įvertinti pamatinių Antikos filosofijos veikalų argumentus ir idėjas.	Savarankiškas skaitymas (individualus pasiruošimas: teksto analizė ir interpretacija), aktyvaus mokymosi metodai (diskusija seminare, individualūs klausimai seminaruose).	Rašto darbas, dalyvavimas seminaro diskusijoje, egzaminas.
-įgis konceptualių įrankių ir praktinio skaitymo įgūdžių savarankiškoms Antikos filosofinių kūrinių studijoms.	Probleminis dėstymas, aktyvaus mokymosi metodai (individualūs klausimai seminaruose), savarankiškas skaitymas.	Rašto darbas, dalyvavimas seminaro diskusijoje.
-gebės dirbti su naujausia kritine literatūra ir kūrybiškai taikyti įgytas žinias.	Probleminis dėstymas, savarankiškas skaitymas (individualus pasiruošimas:	Rašto darbas.

	teksto analizė ir interpretacija), aktyvaus mokymosi metodai (diskusija seminare, individualūs klausimai seminaruose).	

Generatyvinio dirbtinio intelekto naudojimas
Rengiant rašto darbą, galioja akademinio sąžiningumo ir etiško darbo su GDI principai (žr. Vilniaus universiteto Filologijos fakulteto Generatyvinio dirbtinio intelekto naudojimo gaires). Jeigu rengdamas (-a) rašto darbą studentas (-ė) naudojo GDI, jį pristatydamas (-a), privalo aiškiai nurodyti, kaip, kokiems tikslams GDI buvo naudotas. Vertindamas darbą, dėstytojas turi teisę patikrinti studento (-ės) darbo autorystę. Studentui (-ei) negebant paaiškinti savo pranešimo turinio, negebant atsakyti į su pateiktu darbu susijusius konkrečius klausimus, galima darbą laikyti parengtu nesąžiningai.

Temos	**Kontaktinio darbo valandos**							**Savarankiškų studijų laikas ir užduotys**	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	**Visas kontaktinis darbas**	**Savarankiškas darbas**	**Užduotys**
1. Filosofijos pradžia ir Jonijos filosofai. Archajinio žmogaus pasaulėvaizdis ir filosofijos pradžia. Mileto filosofai ir pradai kaip gamtos aiškinimo būdas: Talis, Anaksimandras, Anaksimeas. Herakleito pasaulio ir žmogaus samprata. Ankstyvųjų filosofų monizmas, materializmas. Parmenido filosofija ir jos reikšmė vėlesniems filosofams. Pliuralistai. Anaksagoro filosofija. Pitagorininkai. Empedoklio filosofija. Demokrito atomizmas.	6		2				**8**	**8**	Literatūros skaitymas, pasirengimas seminarams pagal pateiktus klausimus.
2. Sofistų judėjimas: Protagoras, Gorgijas, Kritijas, Prodikas, Antifontas, Trasimachas. Sofistų pasaulėvaizdis ir demokratija. Reliatyvizmas. Sofistų religijos kritika. Gorgijas apie nebūtį. Įstatymų ir prigimties skirtis. Antifonto hedonizmas. Istorinio Sokrato klausimas. Sokrato dialektika. Sokrato intelektualistinė etika. Sokratas kaip paradigminis filosofas.	4		2				**6**	**8**	Literatūros skaitymas, pasirengimas seminarams pagal pateiktus klausimus.
3. Platono dialogai ir santykis su Sokratu. Platono psichologija ir trijų sielos dalių teorija. Platono epistemologija ir pažinimo bei nuomonės skirtis. Platono ontologija ir idėjų teorija. Platono kosmologija ir pasaulio sukūrimo klausimas. Plato praktinė filosofija: dorybė, miesto-sielos analogija, teisingumo principas, Kalipolis.	6		4				**10**	**16**	Literatūros skaitymas, pasirengimas seminarams pagal pateiktus klausimus.
4. Aristotelio korpusas ir santykis su Platonu. Aristotelio keturių priežasčių teorija, hilomorfizmas, teleologija, substancija. Aristotelio psichologija. Aristotelio eudaimonistinė etika. Aristotelio politinė filosofija.	6		4				**10**	**16**	Literatūros skaitymas, pasirengimas seminarams pagal pateiktus klausimus.
5. Helenistinės filosofijos kultūrinis ir politinis kontekstas. Platonizmo posūkis į skepticizmą. Pironinis skepticizmas: Pironas ir Sekstas Empirikas. Kinikų judėjimas: Diogenas Sinopietis. Zenonas iš Kitijo. Stoikų ontologinis dualizmas ir teleologinis, deterministinis materializmas. Unitarinė sielos	10		4				**14**	**16**	Literatūros skaitymas, pasirengimas seminarams pagal pateiktus klausimus.

samprata. Intelektualistinė etika. Epiktetas kaip stoikas. Epikūras. Epikūrininkų antiteleologinis, deterministinis materializmas. Epikūrininkų hedonizmas.									
								21	Rašto darbo rengimas ir pasiruošimas egzaminui
Iš viso	**32**		**16**				**48**	**85**	

Vertinimo strategija	**Svoris proc.**	**Atsiskaitymo laikas**	**Vertinimo kriterijai**
Darbas auditorijoje seminarų metu	20%	Semestro metu	2 balai – dalyvauja seminare, reikšdamas nuomonę apie nagrinėjamus kūrinius; 1 balas – dalyvauja seminaruose, bet nė karto nepasisako; 0 balų – praleido seminarą be pateisinamos priežasties.
Rašto darbas	40%	Semestro metu	Rašto darbą (max. 20 000 ženklų) yra skirtas nagrinėti vieną iš anksto duotą probleminį klausimą iš kelių galimų. 4 balai – detaliai atsako į užduotą klausimą, supranta klausime pateiktą problemą, koncepciją ar teoriją, rekonstruoja, analizuoja ir kritiškai įvertina jos argumentus ir idėjas, išsamiai, tinkamai ir kritiškai naudoja antrinę literatūrą. 3 balai – atsako į užduotą klausimą, supranta klausime pateiktą problemą, koncepciją ar teoriją, analizuoja jos argumentus ir idėjas, tinkamai naudoja antrinę literatūrą. 2 balai – iš dalies atsako į užduotą klausimą, iš dalies supranta klausimo problemą, koncepciją ar teoriją, svarsto apie jos argumentus ir idėjas, naudoja antrinę literatūrą. 1 balai – iš dalies supranta klausimo problemą, koncepciją ar teoriją, pateikia su klausimu susijusių svarstymų, nenaudoja arba netinkamai naudoja antrinę literatūrą. 0 balų – rašto darbo nepateikia.
Egzaminas	40%	Sesijos metu	Egzaminą sudaro 4 klausimai iš paskaitose nagrinėtų temų, kuriuose reikia paaiškinti minimą teoriją arba sąvoką. 1 balas – teisingas atsakymas į klausimą; 0,5 balo – iš dalies teisingas atsakymas į klausimą; 0 balų – neteisingas atsakymas į klausimą.

Autorius	**Leidimo metai**	**Pavadinimas**	**Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas**	**Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda**
Privaloma literatūra				
1. Herakleitas, M. Adomėnas (vert., įv., kom.)	1995	*Fragmentai*		Aidai
2. P. Curd	2007	*Anaxagoras of Clazomenae: Fragments. Text and Translation with Notes and Essays*		University of Toronto Press
3. H. Diels, W. Kranz	1972	*Der Vorsokratiker: Griechisch Und Deutsch*		Weidmann
4. Platonas, J. Dumčius (vert.)	2000	*Valstybė*		Pradai
5. Platonas, V. Bartninkas (vert.)	2016	*Alkibijadas*		Jonas ir Jokūbas
6. Platonas, A. Jaskelevičius (vert.)	2016	*Charmidas*		Jonas ir Jokūbas
7. Platonas, V. Bartninkas (vert.)	2014	*Lisidas*		Klasikų asociacija
8. J. Burnet (red.)	1902-2019	*Oxford Classical Texts: Platonis Opera*		Oxford University Press

9. Aristotelis, J. Dumčius (vert.)	1990	*Nikomacho etika* (in: *Rinktiniai raštai*)		Mintis
10. Aristotle, H. Rackham (vert., red.)	1934	*The Nicomachean ethics*		The Loeb classical library
11. A. Long, D. Sedley	1987	*The Hellenistic philosophers*	1, 2	Cambridge University Press
12. M. Cicero, R. Woolf (vert.)	2001	*On moral ends*		Cambridge University Press
13.Epiktetas,V.Kazanskienė (vert.)	2001	*Vadovėlis*		Pradai
14. Lukrecijus, M. Račkauskas (vert.)	1964	*Apie daiktų prigimtį*		Mintis
Papildoma literatūra				
1. P. Hadot	2005	*Antikos filosofija – kas tai?*		Aidai
2. G. S. Kirk, J. E. Raven, M. Schofield	1983	*The Presocratic Philosophers*	2nd edition	Cambridge University Press
3. J. Barnes	1982	*The Presocratic Philosophers*	2nd edition	Routledge and Kegan Paul
4. C. H. Kahn	1979	*The Art and Thought of Heraclitus*		Cambridge University Press
5. A. P. D. Mourelatos	2008	*The Route of Parmenides*		Parmenides Publishing
6. G. B. Kerferd	1981	*The Sophistic Movement*		Cambridge University Press
7. S. Ahbel-Rappe, R, Kamtekar	2005	*A Companion to Socrates*		Blackwell Publishers
8. D. R. Morrison	2010	*The Cambridge Companion to Socrates*		Cambridge University Press
9. G. Vlastos	1991	*Socrates: Ironist and Moral Philosopher*		Cambridge University Press
10. Annas, J.	1981	*An Introduction to Plato's Republic*		Oxford University Press
11. D. Kenneth	1982	*Plato's Phaedo: An Interpretation.*		University of Toronto Press
12. G. Fine	1999	*Plato 1: Metaphysics and Epistemology*		Oxford University Press
13. G. Fine	1999	*Plato 2: ethics, politics, religion and the soul*		Oxford University Press
14. G. Fine	2008	*The Oxford Handbook to Plato*		Oxford University Press
15. R. Kraut	1992	*The Cambridge Companion to Plato*		Cambridge University Press
16. C. J. Rowe, M. Schofield	2000	*The Cambridge History of Greek and Roman Political Thought*		Cambridge: Cambridge University Press
17. W. D. Ross	1923	*Aristotle*		Methuen and Co.
18. C. Shields	2014	*Aristotle*		Routledge
19. J. Barnes	1995	*The Cambridge Companion to Aristotle*		Cambridge University Press
20. C. Shields	2012	*The Oxford Handbook on Aristotle*		Oxford University Press
21. T. Irwin	1988	*Aristotle's First Principles*		Oxford University Press
22. M. Pakaluk	2005	*Aristotle's Nicomachean Ethics: An Introduction*		Cambridge University Press
23. K. Algra, J. Barnes, J. Mansfeld, M. Schofield	1999	*The Cambridge History of Hellenistic Philosophy*		Cambridge University Press
24. A. A. Long	1986	*Hellenistic Philosophy: Stoics, Epicureans, Skeptics*		Duckworth
25. J. Annas	1993	*The Morality of Happiness*		Oxford University Press
26. B. Inwood	2003	*The Cambridge Companion to the Stoics*		Cambridge University Press
27. J. M. Rist	1969	*Stoic Philosophy*		Cambridge University Press
28. D. Clay	1983	*Lucretius and Epicurus*		Cornell University Press
29. J. Rist	1972	*Epicurus: An Introduction*		Cambridge University Press

30. J. Warren	2009	*The Cambridge Companion to Epicureanism*		Cambridge University Press
31. R. Bett	2010	*The Cambridge Companion to Ancient*		Cambridge University Press

Atnaujinta: 2026 11 17